

Albània, un país amb un futur incert

Vuit anys després de la caiguda del règim comunista, Albània no ha sortit del túnel. Oblidat de les potències europees, controlat per les màfies i amb uns partits dividits, aquest petit país no ha estat capaç d'establir unes mínimes bases econòmiques.

GANI JAPUKI

La plaça central de Tirana, amb un aire relativament 'comunista', abans de ser envaïda pels cotxes. El règim comunista va aplicar mesures cosmètiques a una societat ancorada en el passat.

Albània fa l'efecte de seguir a màquina parada, en la mateixa cruïlla, des de la caiguda del comunisme. Els primers que van capitalitzar els fruits del canvi van ser, comprensiblement, els de la dreta. Desafortunadament, el partit de Sali Berisha encara es va mostrar més dictatorial i corrupte, si és possible això, que el règim precedent. L'any 1997, arran de l'escàndol dels bancs piramidals, que va esquitxar bona part de la nomenclatura del Partit Democràtic (PD), que ocupava el poder, un esclat descontrolat va portar el país a la vora d'una guerra civil. Des d'aleshores, els governs s'han anat succeint, i si un era inestable, l'altre encara ho era

més. El penúltim primer ministre, Pandeli Majko, jove i dinàmic, semblava capaç de donar un respir al batibull polític d'aquell moment. Però l'ímpetu el va perdre: va cometre l'error de condicionar el seu càrrec polític a la seua elecció com a president del seu propi partit (una mena de cas Almunia, però a l'inrevés).

Pel que fa al Pacte d'Estabilitat, que representa l'única esperança per a aquest país mig muntanyós i mig mediterrani, les forces vives de la nació es troben més dividides que mai. Malgrat que generalment s'abusa de les invocacions a la història en les anàlisis dels països balcànics, el coneixement del seu passat és imprescindible per a poder entendre una si-

tuació tan surrealista com l'actual.

Albània deu la seua existència a la confrontació entre les grans potències de l'inici del segle, que van barrar el pas a les aspiracions gregues i sèrbies de repartir-se les terres acabades d'arrencar a l'imperi otomà. Com que es tractava d'una qüestió de compromisos, les fronteres establertes no van respectar ni la realitat demogràfica ni l'ètnica. Quasi la meitat de la població albanòfona va quedar dispersa entre els estats veïns. A més, de manera semblant al Kosovo d'avui, el nou país el van administrar durant molts anys reis estrangers, fins que va ser abandonat a les mans de l'emergent oligarquia actual. L'única temptativa democràtica, l'any 1924, va ser ofegada *manu militari*, amb l'ajuda de l'exèrcit monàrquic serbi. El règim comunista que es va apoderar del país després de la Segona Guerra Mundial únicament va aplicar mesures cosmètiques sobre una població que continuava evolucionant en condicions pròpies del segle dinou.

La caiguda del comunisme va significar només una inversió de símbols, i per això no va assegurar ni tan sols l'inici d'una democratització. L'enfonsament inevitable de totes les estructures estatals, l'any 1997, va acabar, entre altres coses, amb el saqueig dels quarters militars. Les màfies naxents van aconseguir armar-se fins a les dents. Durant els anys següents, s'han redistribuït el po-

ders entre elles, però continuen armades. Les crisis regionals, sia la kosovesa sia la turca (els refugiats kurds que fugen cap a Occident representen el gros dels negocis de les màfies albaneses), mantenen aquesta vertadera autoritat paral·lela amb el pavelló ben alt.

De fet, el conflicte de Kosovo, al mateix temps que va posar en perill l'esgavellat país, també el va beneficiar, perquè enfocava la mirada de la Unió Europea (UE) cap a aquesta zona, una mirada que es va prodigar en promeses per a conjurar la inestabilitat de la regió. Però, una vegada va acabar la intervenció, els europeus semblen embolicats en la discussió sobre les distintes solucions al conflicte de Kosovo, a més dels problemes perifèrics de Montenegro i Sèrbia. La influència d'Albània, ben inferior a la dels seus veïns, es veu disminuïda per la incapacitat de reunificació de les forces polítiques nacionals al voltant d'un projecte d'interès comú. El famós "corredor número 8", que comunicarà Europa amb l'Orient Mitjà, i que inicialment havia de travessar Albània, es mou cap als països veïns. La renovació del port de Durres està pendent de la decisió de Brussel·les. L'oposició llança crits d'alarma i afirma que tota l'ajuda que reba Albània es reduirà a la seua inclusió dins d'una xarxa energètica regional, un projecte útil però insuficient per a establir les bases sòlides d'una economia encara embrionària.

Per complicar més les coses, el fraccionament s'està convertint en el mal endèmic de l'oposició, i també en el de la coalició que ocupa el govern. El populista Sali Berisha encara té poder de convocatòria (uns vint mil seguidors el passat 23 de març, a la capital, Tirana), per a realitzar uns mítings sorollosos en què es llancen més amenaces que propostes, però ja fa temps que tots els seus socis de la primera hora, els mateixos fundadors del PD (Partit Democràtic), un partit potent en altre temps, van començar a fer el farcell. Recentment l'Institut

GANI JAPUKI

Internacional (dels Estats Units) va organitzar un seminari adreçat a l'oposició albanesa. Els expulsats del PD hi van ser convidats, però no la direcció d'aquest partit.

Les futures eleccions municipals han encès la metxa de la guerra latent entre partits. Part de l'oposició es nega a participar-hi si no es canvien les lleis electorals (les consideren perjudicials per al seu electorat). Per simplificar encara més, les afinitats polítiques a Albània es distribueixen quasi geogràficament, amb un sud tradicionalment d'esquerres (per haver estat la pàtria del difunt dictador i, per tant, un planter permanent de polítics afins) i amb un nord de dretes, més per reacció que per convicció. L'OSCE (Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa) ja està desesperada: ja no sap quina altra mena de taula rodona pot organitzar perquè l'oposició i el govern dialoguen!

Com que les forces de l'ordre albaneses, per corrupció o per falta de mitjans, no estan capacitades per garantir la seguretat, hi ha molts indicis que l'OTAN comença a fer-se càrrec del nord del país, mentre que la KFOR s'ocupa exclusivament de la frontera amb Kosovo. La constitució, la condició *sine qua non* de tota inversió estrangera, existeix des de fa a penes un any i mig. Les exigències "mediati-

ques" d'Occident segueixen la línia més democràtica possible, de manera que l'accés d'Albània a la UE té com a condició l'abolició de la pena de mort. És quasi una formalitat, atès que des de l'any 1995 no s'ha produït cap execució. El 10 de desembre de 1999, el Tribunal Constitucional va proclamar l'anticonstitucionalitat de la pena capital. La resistència ve d'aquells que consideren oportú aprofitar el pretext, com ara el Partit Republicà, que exigeix un referèndum abans del canvi definitiu de la legislació.

Malgrat les aparences, els albanesos no arriben a un acord ni tan sols en temes d'identitat nacional, com el de Kosovo. Actualment, la Comissió Parlamentària debat les responsabilitats polítiques del diputat Ziso Lluci, acusat d'haver acudit al congrés que recentment va celebrar el Partit Socialista Serbi (el de Milosevic).

A l'esquerra, Bajram Curri simbolitza la relació d'Albània amb Kosovo. Aquest kosovès va arribar a instaurar la primera república a Albània el 1924. Va ser derrotat pel rei Zog, ajudat per l'exèrcit monàrquic serbi. A sota, típic edifici d'habitatges albanès. En l'Albània comunista d'aquesta mena d'edificis en deien, sense ironia, "palaus".

Gani Jakupi

GANI JAPUKI